VICTOR PAVIC LUNDBERG
DOPAD
HOST
”
Nejlepší debut tohoto roku.
Chytrá zápletka, živé prostředí Stockholmu,
zajímavé zákulisí novin, úžasný jazyk
a především opravdu silné postavy.
KAPPRAKT

Překlad této knihy byl podpořen Švédskou kulturní radou
The cost of this translation was supported by a subsidy
from the Swedish Arts Council, gratefully acknowledged

© 2022 Victor Pavic Lundberg
First published by Albert Bonniers Förlag, Sweden
Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden
Cover photo and design by Miroslav Šokčić
Translation © Hana Švolbová, 2023
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2023 (elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-1805-0 (PDF)
ISBN 978-80-275-1806-7 (ePUB)
ISBN 978-80-275-1807-4 (MobiPocket)

JEDNA

Loa Bergman se díval na chodník a studoval světle červenou břečku, kterou postupně smýval déšť. Kolem bot se mu roztékala rajčatová omáčka, sýr a šunka ze včerejší narychlo snězené capricciosy.

Nevolnost ho přepadla bez varování. Jenom pokývl hlavou a všechno z něj rázem vyšlo ven. Překvapivě, téměř neslyšně. Když si otíral pusu, nadechl se ostrého zápachu žaludečních šťáv a poočku sledoval kolemjdoucí. Nikdo zřejmě neviděl, co se stalo, protože všichni kolem něj byli vyzbrojení telefony, sluchátky omezujícími hluk a ráznými kroky za účelem vyhnout se jakémukoli lidskému kontaktu.

Loa otevřel dveře domu v ulici Mäster Samuelsgatan a vešel dovnitř.

Ze zrcadla ve výtahu na něj hleděly jeho zarudlé oči. Pod nimi ležely těžké, tmavé kruhy. Pleť měl průsvitnou jako rýžový papír a pihy na tvářích vybledlé. Tmavě zelený jemně tkaný rolák od Filippy K, který si koupil přes internet, ačkoli nemocenskou

už dávno vyčerpal, a dnes si ho vzal, aby uctil tento den, nijak nepomáhal.

Zhluboka, soustředěně se nadechl a cítil, jak mu v přední části hlavy zadunělo. Jazyk měl drsný a lepil se mu na patro. Nespočet přetékajících sklenic vína, které včera vypil, mu v tu chvíli připadal nutný, ale teď litoval. Z tašky přes rameno vytáhl láhev vody Loka, odšrouboval víčko a třikrát rychle polkl.

Výtah mířil vzhůru, patro za patrem. Břichem mu vířil tíživý neklid. Ještě by si to mohl rozmyslet, obrátit se a jet domů. Takové rozhodnutí by se nikdo neodvážil zpochybnit.

Kovové dveře se s cinknutím otevřely. Loa sebou trhl, hlasité zvuky ho pořád děsily. Došel k zavřeným dveřím vedoucím do redakce novin. Na kód si nedokázal vzpomenout, ovšem prsty čtyřcifernou kombinaci ze zvyku vyťukaly samy od sebe. Roční nepřítomnosti pomohla svalová paměť.

Zvedl hlavu a prošel přímo kolem redakce, srdce novin. Tady se píšou a publikují články, které denně čtou miliony Švédů. Na zdech visely televize, na nichž běželo s vypnutým zvukem vysílání CNN, BBC a Al-Džazíry. Na několika obrazovkách byl americký prezident. Jako těžká deka halilo otevřenou krajinu kanceláře neustálé vyzvánění telefonu, na který lidé volali se svými tipy, ťukání do klávesnice a hlas nějakého reportéra, jenž se snažil vymámit informace z policie.

Loovi se před očima míhaly dobře známé tváře. Viděl, jak se od monitorů zvedají překvapené pohledy. Slyšel, jak mu někdo za zády šeptá: „On se vrátil?“

Přestože tu strávil téměř celý svůj dospělý život, v tuto chvíli mu redakce připadala jako cizí svět. Všechno si bylo podobné, ale všechno bylo jiné. *Zaslouží si tu dál pracovat.* Tuhle frázi si v duchu opakoval jako nějakou mantru.

Když sem před osmi lety, v jednadvaceti, vstoupil poprvé, byl přesvědčený, že je to jedna velká chyba, že vedoucí personalistiky zavolal špatnému člověku, že jako externistu ve skutečnosti vzali někoho jiného. Připadalo mu nepravděpodobné, že by se svému snu mohl přiblížit tak brzy. Počítal s tím, že než ho přijme velký večerník ve Stockholmu, bude dřít minimálně dalších pět let v regionálních novinách a pozdní večery bude trávit na zasedání zastupitelstva, vyjíždět k požárům rodinných domů a psát reportáže z otevírání nových obchodů. Ať to byla chyba, nebo ne, tehdy si slíbil, že nikdo nebude zklamaný, že šanci dostal právě on. Otázkou bylo, jestli tento slib dokáže dál dodržovat.

V posledním desetiletí se toho v novinářské branži událo hodně. Mnozí tuto proměnu označovali za bezohlednou. Náklad tištěných novin klesal a s ním i vysoké příjmy. V rámci řady velkých rozpočtových škrtů se počet zaměstnanců v několika kolech snížil na polovinu. Vrtulník, v němž reportéři a fotografové vyráželi za prací, dávno prodali.

Dříve se zpravodajská agenda všech novin shodovala. Dnes musejí bojovat jako všichni ostatní, aby v čím dál hlučnějším mediálním šumu dokázaly oslovit čtenáře. Vlastně se počítalo jenom to, když jste s informací přišli jako první. Přesto v redakci přežíval sen o tom, že předloží opravdový trhák, zprávu, která otřese Švédskem.

Loovi se podařilo vyhnout kolegům a vklouzl do jedné zasedačky. Svlékl si mokrý kabát a odložil ho na židli. V chodbě se ozvaly známé rázné kroky a krátce nato do místnosti vrazil šéf zpravodajství Sigge Classon.

Ačkoli Sigge měl aspoň padesát kilo nadváhy, když se pohyboval svým energickým stylem, lehce předkloněný, vypadalo to,

jako by se po redakci vznášel. Rychlost, o které se tolik mluvilo, mu v kariéře mnohokrát pomohla. Když Sigge působil ještě jako reportér, byl na místě vždy nejrychleji. Sigge byl zřejmě první novinář v ulici Sveavägen po vraždě premiéra Olofa Palmeho. Dorazil jako první, když policie před Obchodní bankou v Hornsgatan zatkla Laserového muže.

Bohužel byl Sigge s blokem a tužkou první i u nehody, při níž zemřela jeho osmnáctiletá dcera Cecilia. Potom už nikdy nebyl jako dřív.

„Ztracený syn!"

Loa opatrně zvedl pravou ruku a snížil hlasitost v naslouchadle. Přestože skoro nebylo vidět, smiřoval se s ním těžko. Sigge se posadil na protější židli a dlouze se na Lou zadíval. Oba neradi mluvili o složitých věcech a pohledem se domluvili, že vynechají neohrabané objímání. Během roku spolu až na dva krátké telefonáty nebyli v kontaktu. Před několika dny, když se blížilo datum ukončení Loovy nemocenské, Sigge zavolal, že má nápad na článek, který by Loa mohl napsat během jara, „aby se dostal zpátky do staré formy". S tím, o co přesně jde, chtěl počkat, až se setkají.

„Mám takové podezření, že máš tisíc nápadů. Ale myslím, že bys měl začít pozvolna. Chceme se o tebe postarat."

Postarat se o tebe. Loa se té ironii pousmál a uvědomil si, že nemá jediný nápad, nic však neřekl.

Sigge položil na stůl svůj notebook a iPhone. Předměty, které si bral i na záchod, jako by to byly části těla, bez nichž se neobejde. Siggeho mozek a srdce, tak je posměšně nazývala Danijela, aniž rozvedla, co je co. Kvůli vyskakujícím zprávám ze všech mediálních domů po celém světě telefon nepřetržitě vibroval. V ruce Sigge ještě držel plastové desky plné papírů a novinových

výstřižků, které teď hodil na stůl. Loa zahlédl několik titulků vyvedených černými velkými písmeny na žloutnoucím papíru.

„PO PÁDU LETADLA UPROSTŘED STOCKHOLMU 119 MRTVÝCH."

„Kolik ti bylo, když se na náměstí Medborgarplatsen zřítilo letadlo? Třináct?"

„Deset," odpověděl Loa bez rozmýšlení. Snažil se mluvit co nejhlubším hlasem. V rozhovoru s heterosexuálními muži to dělal skoro nevědomky, hlavně proto, aby vyrovnal neviditelnou mocenskou nerovnováhu, která vždycky vznikla.

„Hrozný příběh," řekl Sigge. Z náprsní kapsy modro-zelené kostkované košile vylovil karamelku, vybalil ji z papírku a strčil do pusy. Zdálo se, že pohyby provádí naprosto automaticky. Sigge pořád vyprazdňoval misky s bonbony v redakci a karamelky si schovával do kapes. Nejraději měl Marianne a soudě podle papírku, který teď ležel na stole před nimi, cucal právě ji. Sigge několikrát zamlaskal, než pokračoval.

„Kdo by řekl, že nějaké letadlo spadne právě doprostřed Söderu. Život ve Švédsku se na několik týdnů zastavil." Sigge rozevřel dlaň. „Bác!" pronesl, když jí udeřil do stolu.

Z toho pohybu a zvuku Loa nadskočil. Vynořily se mu vzpomínky z dětství, z doby před otcovou zradou. Celá rodina sledovala zpravodajství o katastrofě společně. Loa dostal od rodičů peníze, aby na kole zajel do prodejny Tempo pro noviny, ať jim neujdou nějaké důležité detaily. Když později s matkou bydlel ve městečku ve Västergötlandu, nenechala ho přecházet přes náměstí ze strachu, že letadlo spadne i tam. Naprostá nepravděpodobnost, že k tomu dojde tři sta kilometrů od místa neštěstí, ji nezajímala. „Stalo se to tam, může se to stát i tady," říkala, když se plížili kolem domovních zdí, místo aby přešli náměstí.

Sigge vytrhl Lou ze vzpomínek.

„Ještě je čas, ale výročí se blíží. Tedy dvacetileté výročí."

„To už uběhla taková doba?" Loa se pokoušel mluvit překvapeně. Datum, rok, jména, tváře. Z jeho paměti nic nezmizelo. *Jsi spolehlivější než počítač*, vyjádřil se jeden učitel na druhém stupni. Celý předchozí rok měl sice rozmazaný, ale to mělo své důvody.

„Jo, čas letí."

„Co mám podle tebe udělat?"

Sigge přejížděl prstem po novinové stránce.

„Myslel jsem, že bys o té události napsal, co se stalo, co se nestalo." Sigge hledal slova. „A udělal rozhovor s někým z těch, kdo přežili. Možná k tomu máš ideální předpoklady, takříkajíc mezi vámi přeživšími."

Přeživší.

Loa se přemáhal, aby se tvářil netečně, a protlačil na obličej úsměv. Tlak na hrudníku se vrátil a z podpaží mu tekl pot. Doufal, že na zeleném merinu nebudou patrné propocené skvrny.

Takhle na něj teď lidi pohlížejí? Jak by sám sebe popsal, kdyby byl někdo jiný? Pravděpodobně právě tak.

Sigge zvedl ruce, na obranu.

„Nemyslím to nijak špatně. Ale ty chápeš, jak to myslím, že?"

„Jo, jasně. Žádný problém. Zní to… zajímavě," odpověděl Loa co nejuvolněněji. Byl si vědom toho, že složití a citliví lidé jsou to nejhorší, co Sigge zná.

Zaslouží si tu dál pracovat.

„Měj na paměti, že zaručeně nejsme jediní, kdo s tím výročím začal pracovat. Zaberou si svědky, hrdiny i příbuzné. Takže se do toho klidně můžeme pustit včas teď, když bude během jara tvoje role trochu volnější." Sigge udělal dramatickou pauzu. „Ale víš, co máme my, co všem ostatním mediálním domům chybí?"

Loa předstíral, že přemýšlí, jenže na žádnou smysluplnou odpověď nepřišel. „Nevím."

„Tebe!"

Loa přikývl dostatečně na to, aby dal najevo, že tu informaci vstřebal, ale zároveň dost zdrženlivě, aby nepůsobil příliš nadšeně. Uvědomil si, že Sigge má pravdu. Objektivně vzato šlo o dobrý nápad. A kdyby se mu povedlo odvést práci dobře, mohl by být článek opravdu výborný. I když bude nutné, aby všechno zase rozdrásal. Firemní psycholožka by tohle určitě neschválila. „Příliš se to podobá vašemu vlastnímu zážitku," řekla by.

Jenže ta se o tom nemusí dozvědět, protože Loa k ní už nechodí.

„Pohrab se v archivu a zjisti, jestli jsme tehdy nevyzpovídali lidi, kteří by mohli být zajímaví i dneska. A jestli jsme na někoho nezapomněli."

„Rozhodně."

„A žádný stres. Za pár dní mi dej vědět, jak to jde."

Sigge měl brýle nedbale posazené v prořídlých, šedivých vlasech. O to víc chloupků mu rašilo v nosních dírkách, které vypadaly skoro zarostlé. Kolem očí se utvořily hluboké vrásky a kůže na čelistech a bradě byla povislá. Celý profesní život ve večerníku plný stresu a špatného spánku zanechal stopy. Bude Loa za třicet let vypadat stejně?

„Samozřejmě." Loa těžko hledal víc utvrzujících a peprných slov. Doufal, že to neznělo tak prázdně, jak to připadalo jeho uším.

„Mimochodem…" Sigge se podíval na telefon na stole, na oznámení, která se řadila na displeji. „Jak to je mezi tebou a Danijelou?"

Když to jméno Loa uslyšel, sevřel se mu žaludek.

Danijela.

Parťačka, hvězdná novinářka a nejlepší kamarádka.

Nyní s dodatkem *bývalá* u všech tří označení. Loa se domníval, že už s ní nikdy nepromluví, odpověděl však: „V pohodě, ale není to jako dřív."

„Chápu," přitakal Sigge, i když nechápal nic, a pak opět rychle změnil téma. „Myslím, že bys měl aspoň pár hodin denně pracovat tady v redakci. Půjde to?"

Sigge se na židli narovnal, jasné znamení toho, že chce rozhovor ukončit.

„Určitě," odpověděl Loa, který okamžitě začal hledat důvody, aby sem chodit nemusel. Tohle vyřeší. Za každou cenu se chtěl redakci vyhýbat a rozhodně se nechtěl potkat s Danijelou. Sigge ovšem nemusel vědět všechno.

„Díky."

„Takže dohodnuto?"

„Takže dohodnuto."

Sigge posbíral notebook a mobilní telefon a z místnosti vyběhl stejně rychle, jako přišel.

Na stole zůstaly ležet desky s novinovými stránkami. Mezi výstřižky vykukoval další titulek: „DOPAD BYL SLYŠET V CELÉM MĚSTĚ."

Loa v nitru pocítil zápal, který nezažil už hodně dlouho. Kocovina byla ta tam, jako by tělo opustila na požádání.

Byl čtvrtek dvacátého třetího ledna a už týden nepřetržitě pršelo.

DVA

Loa seděl schoulený na neustlané posteli, která sloužila i jako pohovka, a lopatkami se opíral o chladnou zeď. Po návratu z redakce prospal celé odpoledne. Nevěděl, kolik hodin uplynulo. Když si lehal, byla tma, a když se probudil, tma byla ještě větší. Loa si vzpomněl, jak opovrhoval unavenými lidmi. Pro něj bylo nepochopitelné, že někdo není schopný vždycky ještě přidat.

To bylo tehdy.

Za oknem dál padal déšť. Dřív se také domníval, že ten řinčivý zvuk je uklidňující, rytmus ho ukolébával do klidu. Teď mu připadal spíš nepříjemný. Každá kapka, jež tvrdě udeřila do parapetu, ho znervóznila. Aby ten pocit potlačil, podíval se na notebook v klíně. Z bílého světla, které mu ozařovalo obličej, a potemnělého bytu o sedmadvaceti a půl metrech čtverečních v ulici Slipgatan ve čtvrti Hornstull ho pálily oči.

Ten půlmetr čtvereční bylo potřeba zdůrazňovat, protože znamenal, že Loa bydlí na větší ploše než jeho matka.

Pokaždé když na schránce četl L. BERGMAN, připadal si neskutečně. Přesto neměl jednopokojový byt nikdy rád.

Poté co se Loa odstěhoval z Västergötlandu, bydlel ve Stockholmu během dvou let na dvanácti různých adresách. Nebylo neobvyklé, že nájemce smlouvu prodal dál i přes tři nebo čtyři lidi. Nejhorší bylo bydlení u lidí, které ani neznal. Jeho podnájem v Rissne skončil tím, že si mnohem starší, potem zapáchající majitel bytu lehl uprostřed noci do jeho postele a Loa musel v zoufalství utéct.

Když měl štěstí, bydlel na stejném místě několik měsíců, ale většinou šlo jen o pár týdnů. Při stěhování měl nakonec stejné pocity, jako když sešel s nacpanou modrou taškou z Ikey do prádelny.

Po rychlém rozboru vývoje cen Loa záhy pochopil, že musí našetřit na vklad v hotovosti ve výši několika set tisíc korun, aby si mohl koupit něco vlastního.

Jeho matka Agneta se nad tím plánem po telefonu ušklebovala. V jejím světě bylo nepochopitelné něco vlastnit, nebo ještě hůř, zadlužit se u banky na desítky let. Když jí Loa vysvětlil situaci, že se jedná o jeho jedinou možnost, protože mu chybí jak doba strávená ve frontě na nájemní smlouvu, tak vlivné kontakty, přestala poslouchat. Místo toho mu začala vykládat, proč mu s tou bláznivou částkou nemůže pomoct. Invalidní důchod, z něhož žila, nevystačí na víc než na nájem a jídlo. Vynechala, za co peníze utrácí skutečně: za cigarety, výherní automaty, dietu v prášku, prodlužování řas a za chlapy.

Došlo na to, že Loa zvažoval, že kontaktuje muže, který je podle papírů jeho otec, aby ho požádal o půjčku. Vyťukal všechny cifry telefonního čísla, ale nikdy nestiskl vytáčecí tlačítko. Když na to přišlo, nebyl Loa připravený otci odpustit a oživit mrtvý vztah jenom kvůli tomuhle.

Tak začal šetřit. Několik let si nekoupil jediný nový kus oblečení, nikdy nechodil hladový do hospody, aby nehrozilo, že bude potřebovat něco sníst, a nikam nejezdil. Jenom aby dokázal uložit z každé výplaty skoro všechno.

Pokud na plán šetření přišla řeč mezi přáteli a kolegy, mnoho z nich to vůbec nechápalo, dočista je fascinovalo, že Loa nemá žádnou babičku nebo rodiče, kteří by dokázali vyhrabat nějaký nevyužitý bankovní účet.

„Jak jinak to lidi dělají?“ vyjádřila se jedna mladá elévka u oběda, když jedla koupený salát a Loa se vrtal ve své krabičce s jídlem z domova. Jediný, kdo mu rozuměl, byla Danijela. Nikdy o tom nemluvili, ale jakmile se to téma objevilo, viděl na ní, že ze všech lidí právě ona ví, jaké to je vypracovat se od nuly bez pomoci kohokoli jiného.

Čas ubíhal a částka pomalu narůstala.

Až příliš často otevíral bankovní účet, aby zkontroloval, že peníze jsou stále na místě.

Když se blížil k cíli, začal chodit na prohlídky bytů. Opatrně napodoboval ostatní spekulanty, ťukal do zdí a zaujatě nakukoval do kuchyňského odvětrávání. Ostatní potenciální kupci byli na místě nejčastěji se svými rodiči. On přicházel sám a nikdy se neodvažoval mluvit s makléřem. Místo toho se snažil stát poblíž a poslouchat podnětné otázky ostatních, na hony vzdálen své pracovní roli reportéra, který se umí zeptat kohokoli na cokoli a kdykoli.

Jak se sen o bytě začal stávat skutečností, jeho matka volala stále častěji. Vždycky se ptala na totéž: Kolik už našetřil?

Loa způsobně odpověděl a potom rozhovor stočil jinam.

Odečítal částku v internetovém bankovnictví. Cifry představovaly kašovitou hmotu se spoustou nul seřazených za sebou. Skoro nevěřil, že je to pravda. Z pomyšlení, že by něco vlastnil, že si něco může koupit, se mu točila hlava.

Po několika dalších měsících nervózních prohlídek a ještě dramatičtějších nabídek byl byt konečně jeho. Tři metry vysoké stropy. Kachlová kamna. Výhled do parku. Trošku malý, ale naprosto báječný.

Když šel podepsat smlouvu, pár set metrů od realitní kanceláře mu zavolala matka. Než vůbec stihl pozdravit, začal se před ním odvíjet nesouvislý příběh.

Něco o dluzích z hraní. Musela komusi zaplatit nějakou částku, jinak by to dopadlo špatně. Ne, nechtěla povědět komu. Ale když dostane peníze od Loy, tak se to urovná. Všechno mu samozřejmě brzo vrátí.

Loovým tělem zmítal vztek. Zatvrdil se a úsečně odpověděl: „Ne." Potom hovor ukončil. Tohle mu nesmí zkazit.

Nesmí zkazit i tohle.

Když chtěl zastrčit mobil do kapsy, začaly proudit zprávy.

Jak můžeš být takový sobec?

Nezapomeň, co všechno jsem pro tebe udělala.

Kolem projížděla auta, autobusy, cyklisté a Loa stál jako přimrazený a zíral na displej, na němž se objevovaly urážky. Neviditelná smyčka, která se mu stahovala kolem krku, byla čím dál těsnější.

Když ho na chodníku míjela mladá maminka s kočárkem, vzhlédl. Opatrné kroky a křečovité sevření madla svědčily o tom, že jde nejspíš o jednu z prvních procházek po porodu. S okolím se seznamovala společně se svým miminkem.

Telefon opět zazvonil a Loa se donutil hovor přijmout, aby ten nápor dál neprotahoval. Věděl, že matka lže. Jenže to nehrálo žádnou roli. Bez ní by neměl nikoho.

„Vyřeším to," řekl. Zavěsil a otočil se o sto osmdesát stupňů, zašel do bankovní pobočky o pár set metrů dál a převedl peníze. Rozhodl se, že si ponechá sto tisíc korun. Matka se to nikdy neodváží vytáhnout. Dokonce i ona má své hranice.

Když zavolal makléřovi, že ten byt už koupit nechce, před očima se mu míhaly štuky a hluboká okna jako připomínka toho, co ztratil.

Matka mu nikdy nepoděkovala. Po půl roce se na peníze přestal ptát, protože jakmile na ně přivedl řeč, vždycky se rozčílila.

Stejně je nikdy nedostane zpátky. Zklamání bylo silnější než zlost, kterou by měl pociťovat.

Za zbylé peníze odkoupil nájemní smlouvu od překupníka na černém trhu, jehož Loovy noviny před několika lety prověřovaly.

Při uzavírání obchodu se cítil špatně a ještě hůř si připadal, když se nastěhoval. Ministři, které sledoval, se dopustili menších přestupků, a přesto přišli o práci. Ulevilo se mu, že už se nemusí stěhovat, ale ten byt měl patřit někomu jinému, někomu, kdo byl poctivý a čekal ve frontě na nájemní bydlení.

Poslední rok mu rozhodně nepomohl, všechny ty hodiny, kdy tu zíral před sebe. Ve zdech se usadila úzkost a připadalo mu, jako by se byt každým dnem zmenšoval. Loa zaklapl počítač a otevřel okno do deště. Potřeboval čerstvý vzduch.

Když se oklepal z dřímoty, první, co mu prolétlo hlavou, byl obrázek zříceného letadla. Musel udělat, oč ho Sigge požádal, než ho předběhne někdo jiný a než si to sám rozmyslí.

Zase klesl do postele, a zatímco do pokoje proudil chladný vzduch, zhluboka dýchal a opět otevřel počítač. Ikonka ve spodním rohu ukazovala, že má přes sedmnáct tisíc nepřečtených e-mailů. Opět ho rozbolela hlava. Doručenou poštu ignoroval, otevřel nové okno ve webovém prohlížeči a přihlásil se do novinového archivu. Bylo v něm uloženo všechno, co noviny publikovaly od doby, kdy byl archiv v polovině devadesátých let digitalizován.

Naťukal datum, kdy vyšly tištěné noviny, o den později: 17. prosince 2000. Potom stiskl enter a sledoval, jak se noviny načítají. Kromě několika stránek, které pojednávaly o nejnovějších událostech v reality show *Survivor*, jedné křížovky a televizního programu se zbytek extra objemného vydání věnoval

pádu letadla na náměstí Medborgarplatsen. Loa měl na monitoru první stranu. Tam byl hlavní článek. Na události pracovalo dvanáct novinářů a jedním z nich byl Sigge.

V 15.32 místního času vzlétl dopravní letoun model MD-87 z Helsinek s cílovou destinací na letišti Arlanda. Atmosféra na palubě byla stejná jako vždy u tohoto typu letu. Blažená směsice samostatně cestujících obchodníků, rodin a part kamarádů. Tři letušky sotva stihly protáhnout těsnou uličkou vozík a nabídnout pití, když nadešel čas, aby se všichni znovu připoutali.

Byl to poslední let kapitána Görana Sjöwalla a druhého pilota Olofa Alfredssona před dlouhým vánočním volnem. Pracovní den jim začal už v půl páté ráno a měl skončit, jakmile letadlo zajede ke stojánce.

Když letadlo zahájilo přistávání, vedoucí letového provozu na zemi přišel s rozkazem, který spustil katastrofální řetězec událostí. Nad Arlandou začalo hustě sněžit. V danou chvíli nemohlo přistát žádné z přilétajících letadel, požádali je tedy, aby zůstala ve vzduchu. Zatímco na zemi probíhalo horečné odklízení sněhu, letoun MD-87 se vydal na sever k dostihovému závodišti v Täby, 1 230 metrů nad zemí, 31 kilometrů od Arlandy a 17,9 kilometru od náměstí Medborgarplatsen. Letadlo letělo devadesát vteřin jedním směrem, potom se obrátilo a devadesát vteřin se vracelo.

Tak to piloti dělali čtyřicet minut a čekali na povolení k přistání. Další letadla, která také musela čekat, až budou moct přistát, se pohybovala ve vzduchu nad jinými místy v okolí Stockholmu. Některá se vzdala myšlenky na přistání na Arlandě a letěla dál na jih na letiště Skavsta u Nyköpingu.

Byl to naprosto běžný postup jedné naprosto běžné soboty týden před Vánocemi.

Dokud se všechno nezměnilo.

Na druhé straně noviny otiskly pasové fotografie kapitána a druhého pilota.

„ZAVINILA PÁD CHYBA PILOTŮ?“ zněl podle Loy příliš zavádějící titulek. Jako by příbuzným nestačilo, že ztratili své blízké. Ještě se museli vyrovnat s tím, že jejich milovaní nehodu způsobili.

Devětapadesátiletý Göran Sjöwall, navíc z Gottröry, kde spadlo letadlo v roce 1991, pracoval pro leteckou společnost přes dvacet let a kolegové a přátelé ho popisovali jako milého a svědomitého, ovšem mezi řádky naznačovali, že měl nadváhu, problémy se spánkem a toužil po důchodu. Olofu Alfredssonovi bylo dvacet čtyři let a v kokpitu měl přesně jeden rok zkušeností. V textu se anonymně vyjádřil jistý odborník na letadla a kombinaci těchto dvou pilotů označil za naprostou noční můru. „Oba byli pravděpodobně utahaní a myšlenkami už byli na zemi. Když je někdo tak nezkušený, musí se spolehnout na toho druhého. A ten druhý se nejspíš nespoléhal ani sám na sebe.“

Soudě podle komunikace mezi kabinou a vedoucím letového provozu udělal největší chybu Olof Alfredsson. Před vzletem natankoval sedm tun paliva, podle článku nedostatečné množství. O trochu níž se text dostal do rozporu s titulkem konstatováním, že posádka určitě vycházela z toho, že palivo vystačí, navzdory času strávenému ve vzduchu navíc. Jinak by ohlásili nedostatek paliva a získali povolení k přistání na Arlandě i přes všechen sníh. Kapitán a druhý pilot si příliš pozdě uvědomili, že zbylé palivo zamrzlo a stalo se nepoužitelným.

Motory záhy přestaly fungovat. Katastrofa byla nevyhnutelná.